

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 18/2022-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Marekom Horníkom, Jesenského 2, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 89/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 89/2019 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajský súd v Bratislave **je povinný** zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie **800 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **589,21 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 89/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 18/2022 z 12. januára 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobca podal proti sťažovateľke ako žalovanej v prvom rade žalobu (datovaná 14. decembra 2011, pozn.), ktorou sa domáhal úhrady súhrnnej sumy 168 000 eur spolu s príslušenstvom, a to z titulu náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktoré mali žalobcovi vzniknúť v dôsledku porušenia jeho autorského práva. Podaním z 15. augusta 2013 zoberal žalobca svoju žalobu v časti späť a predmetom prvostupňového konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 52 C 19/2012 zostal len žalobcom uplatňovaný nárok na zaplatenie náhrady škody v požadovanej sume 42 000 eur. Okresný súd v prejednávanej veci rozhodol rozsudkom č. k. 52 C 19/2012-319 z 19. novembra 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 11 700 eur spolu s príslušenstvom, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a vo vzťahu k sťažovateľke priznal žalobcovi proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania. Proti uvedenému rozhodnutiu podala sťažovateľka 11. januára 2019 odvolanie a opravný prostriedok podal 17. januára 2019 aj samotný žalobca. Následne okresný súd uskutočnil súvisiace administratívne úkony podľa § 373 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a súdny spis 11. apríla 2019 predložil krajskému súdu na konanie a rozhodnutie o podaných opravných prostriedkoch.

4. Pokiaľ ide o priebeh napadnutého konania, sťažovateľka vyjadruje presvedčenie, že zo strany krajského súdu dochádza k nevysvetliteľnej nečinnosti, pretože ku dňu podania ústavnej sťažnosti nevykonal žiadny procesný úkon, na základe ktorého by mohlo dôjsť k rozhodnutiu v prejednávanej právnej veci, a to aj napriek tomu, že s právnymi a skutkovými otázkami podanej žaloby sa vysporiadal už okresný súd a predmetom odvolacieho konania je tak len prieskum správnosti odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu. Z dôvodu pretrvávajúcej nečinnosti krajského súdu podala sťažovateľka predsedovi krajského súdu sťažnosť na prietahy v konaní, ktorú podpredseda odvolacieho súdu (sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že jej sťažnosť bola vybavená predsedom krajského súdu, z priložených písomností ale vyplýva, že podanú sťažnosť vybavil podpredseda krajského súdu, pozn.) vyhodnotil ako dôvodnú (písomnosť označená ako „*Sťažnosť na prietahy v konaní – odpoveď*“ č. k. 1 Spr 169/2021 z 15. júla 2021, pozn.).

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. S odkazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu sťažovateľka poukazuje na účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a uvádza aj vlastné hodnotenie kritérií uplatňovaných ústavným súdom pri posudzovaní prietáhov v konaní. Podľa jej názoru sa predmet namietaného konania nevyznačuje právnou ani skutkovou zložitou, ktorá by mohla ospravedlniť

nečinnosť krajského súdu, a z jej strany nedošlo k žiadnemu správaniu narúšajúcemu priebeh konania pred odvolacím súdom.

6. Na podklade uvedeného sťažovateľka rezultovala, že sa nachádza v stave dlhodobej právnej neistoty a s odkazom na judikatúru ústavného súdu odôvodnila výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

7. V nadväznosti na vyjadrenie predsedníčky senátu predseda krajského súdu k podanej ústavnej sťažnosti uviedol, že právna vec sťažovateľky nebola prejednaná a rozhodnutá v skoršom časom období výlučne z objektívnych dôvodov, keďže v čase jej predloženia krajskému súdu sa v súdnom oddelení 8Co nachádzalo spolu 279 nevybavených vecí, z toho u referujúcej sudkyne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] 158 nevybavených vecí, pričom predmet napadnutého konania (nárok na náhradu škody spôsobenej žalobcovi porušením jeho autorského práva k architektonickému dielu v rámci rekonštrukcie, pozn.) bol zložitý tak po skutkovej, ako aj právnej stránke a zároveň nešlo o právnu vec, ktorá by si vyžadovala konať s osobitnou, resp. výnimočnou rýchlosťou. Podľa predsedu krajského súdu sťažovateľka v priebehu odvolacieho konania vybavenie veci neurgovala, a to až do podania sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi krajského súdu. Po podaní predmetnej sťažnosti bola právna vec sťažovateľky zaradená na prednostné vybavenie a po vyčerpaní riadnych dovolení členmi senátu bola referujúcou sudkyňou v októbri 2021 naštudovaná, v novembri 2021 prejednaná v senáte a 23. novembra 2021 bol stanovený termín verejného vyhlásenia rozsudku, ktorý bol vyhlásený 30. novembra 2021 a 4. januára 2021 (správne má byť 4. januára 2022, pozn.) nadobudol právoplatnosť.

III.2. Replika sťažovateľky:

8. Sťažovateľka rozporovala tvrdenie predsedu krajského súdu o skutkovej a právnej zložitosti prejednávanej veci a s odkazom na účel práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov oponovala aj argumentu krajského súdu o zaťažnosti súdneho oddelenia. Naopak, sťažovateľka vyjadrila presvedčenie, že ak by odvolací súd od začiatku konal tak, ako uvádza predseda krajského súdu (v októbri 2021 bola právna vec naštudovaná a v novembri 2021 rozhodnutá, pozn.), mohlo byť v napadnutom konaní rozhodnuté v primeranej lehote šiestich mesiacov. Zároveň podľa sťažovateľky stanovisko predsedu krajského súdu nekorešponduje s odpoveďou podpredsedu krajského súdu, ktorý na rozdiel od súčasnej odpovede predsedu súdu konštatoval nečinnosť v konaní odvolacieho súdu, a to od 11. apríla 2019 do 13. júla 2021 (bod 4 tohto nálezu, pozn.).

9. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania vrátane ich príloh a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov a jej práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou krajského súdu v napadnutom konaní.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, I. ÚS 250/2020).

13. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 272/04, III. ÚS 130/2020, I. ÚS 250/2020) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci a jej význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07, I. ÚS 477/2020).

16. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitnosť veci, ústavný súd na podklade obsahu predloženého súdneho spisu dospel k záveru, že predmet napadnutého konania (rozhodovanie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu, ktorým okresný súd rozhodol vo veci žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody z titulu porušenia jeho autorského práva – body 3 a 7 tohto nálezu, pozn.) sa vyznačuje istou mierou skutkovej aj právnej zložitosti. Krajský súd sa v priebehu namietaného konania musel vysporiadať nielen s námietkou premlčania vznesenou sťažovateľkou,

ale aj so skutkovými tvrdeniami sporových strán a s právnym posúdením predmetu prejednávanej veci. Na strane druhej je nutné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľky, že krajský súd rozhodoval na podklade obsahu súdneho spisu predloženého okresným súdom, keďže v rámci odvolacieho konania nevykonával žiadne dokazovanie a na prejednanie odvolania nebolo nariadené ani súdne pojednávanie. Skutková a právna zložitnosť prejednávanej veci preto nedosahuje takú mieru intenzity, ktorá by mohla ospravedlniť doterajšiu dĺžku trvania napadnutého konania.

17. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľky ústavný súd nevzhladol žiadnu podstatnú okolnosť, ktorá by negatívnym spôsobom ovplyvnila dĺžku napadnutého konania.

18. Reflektujúc obsah predloženého súdneho spisu, je nutné konštatovať, že postupu krajského súdu v napadnutom konaní nebol z pohľadu časového rámca optimálny. Od momentu predloženia súdneho spisu okresným súdom na rozhodnutie o podaných opravných prostriedkoch (11. apríl 2019) pristúpil krajský súd k uskutočneniu prvých úkonov až v októbri 2021, keď si podľa jeho vyjadrenia referujúca sudkyňa naštudovala predložený súdny spis, a následne právnu vec sťažovateľky prejednal a 30. novembra 2021 vyhlásil rozsudok č. k. 8 Co 89/2019-387, ktorým opravil označenie sťažovateľky v záhlaví rozsudku okresného súdu (výrok I), rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach zmenil, a to tak, že sťažovateľka a žalovaná v druhom rade sú povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 8 580 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne od 27. augusta 2013 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietla (výrok II), a sťažovateľke a žalovanej v druhom rade priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 59,14 % (výrok III).

19. Pokiaľ ide o obranu krajského súdu, že na celkovú dĺžku konania mala vplyv zaťaženosť príslušného súdneho oddelenia (bod 7 tohto nálezu, pozn.), predmetné tvrdenie síce možno vnímať ako objektívne, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020).

20. S prihliadnutím aj na už prednesené skutočnosti ústavný súd uzatvára, že v prípade sťažovateľky nepochybne došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Prikázanie krajskému súdu konať a priznanie primeraného finančného zadost'účinenia

21. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov. Keďže z obsahu súdneho spisu vyplýva, že krajský súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. januára 2022 (body 7 a 18 tohto nálezu, pozn.), v okolnostiach danej veci stratilo opodstatnenie, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nemohol vyhovieť (bod 4 výroku tohto nálezu).

22. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sťažovateľka v sťažnostnom návrhu požiadala, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur, a to vzhľadom na neúmernú dobu trvania napadnutého konania a pocit pretrvávajúcej právnej neistoty (bod 6 tohto nálezu, pozn.).

23. Prieťahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu voči základným ústavne zaručeným právam a slobodám. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším prieťahom (ústavným príkazom konať), ale už raz vzniknutý prieťah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

24. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. S prihliadnutím na predmet napadnutého konania (bod 16 tohto nálezu, pozn.), konštatovanú nečinnosť krajského súdu, ako aj skutočnosť, že krajský súd v prejednávanvej veci právoplatne rozhodol (bod 21 tohto nálezu, pozn.), považoval ústavný súd priznanie sumy 800 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

26. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 589,21 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

27. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za tri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, t. j. za dva úkony sumu 384,08 eur. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2022 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 193,50 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 11,63 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 205,13 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2022.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu